

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

ВИПУСКНА РОБОТА

на тему:

**Організація та проведення об'єктового тренування з
питань цивільного захисту у загальноосвітніх та
професійно-технічних навчальних закладах**

слухача з короткострокового підвищення кваліфікації з питань цивільного захисту

Завідувач обласного методичного кабінету НМЦ ЦЗ та БЖД
Тернопільської області

САГАЙДАК ЛЮБОМИР ДМИТРОВИЧ

Перевірив: _____
(посада, вчений ступінь (звання), прізвище, ініціали)
_____
_____

КИЇВ 2017

ЗМІСТ

Загальні положення	3
I. Підготовчий період об'єктового тренування-----	5
II. Період проведення об'єктового тренування	7
III. Розбір об'єктового тренування	8
IV. Додатки	10
Література	22

Вступ

Навчання працюючого населення діям у надзвичайних ситуаціях здійснюється безпосередньо на підприємстві, в установі та в організації згідно з програмами підготовки працівників до дій у НС, а також під час проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту.

Важливе значення у вирішенні цього завдання має проведення суб'єктами господарювання, навчальними закладами спеціальних об'єктових (СОТ) та об'єктових тренувань (ОТ), які є вищою формою підготовки органів управління, керівного складу ЦЗ, командно-начальницького і особового складу формувань ЦЗ, працюючого персоналу підприємств, установ, організацій, населення і студентів до вирішення завдань цивільного захисту, запобігання і реагування на надзвичайні ситуації, ліквідації їх наслідків і визначають рівень підготовки цих структур до дій в умовах надзвичайних ситуацій.

Порядок і строки проведення таких тренувань визначаються керівними документами з цивільного захисту.

Основною метою практичної підготовки СГ з питань цивільного захисту є розгляд організаційних основ порядку підготовки і проведення спеціальних об'єктових та об'єктових тренувань з цивільного захисту суб'єктами господарювання з метою забезпечення формування у керівного складу та особового складу формувань ЦЗ знань і навичок в організації планування підготовки і проведення спеціальних об'єктових тренувань та об'єктових тренувань з цивільного захисту і практичного відпрацювання дій органів управління і сил ЦЗ СГ за планами дій щодо реагування на можливі надзвичайні ситуації та локалізації і ліквідації їх наслідків.

Об'єктові тренування з питань цивільного захисту – форма практичної підготовки працівників, зокрема керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, що визначає в цілому готовність загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладів до реалізації планів реагування на надзвичайні ситуації.

В ході підготовки тренування визначаються підходи до організації та проведення практичного навчання з питань дій у випадку загрози та виникнення надзвичайних ситуацій (далі - НС), безпеки життєдіяльності та цивільного захисту (далі - ЦЗ) учасників навчально-виховного процесу.

Об'єктові тренування персоналу підприємств, установ, організацій щодо дій у надзвичайних ситуаціях незалежно від чисельності працюючих та форми власності плануються та проводяться щорічно тривалістю до 8 годин.

Тренування з учасниками навчально-виховного процесу щодо дій у надзвичайних ситуаціях та при виникненні пожеж у загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладах проводяться щорічно під проведення «Дня цивільного захисту».

Метою проведення даного тренування в загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладах є комплексне відпрацювання їх учасниками дій з організації та здійснення заходів з питань цивільного захисту, передбачених планами реагування у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій.

Тривалість проведення тренування залежить від часу, необхідного на виконання практичних заходів, специфіки навчального закладу, кількості тих, кого навчають, навчальної мети і завдань, поставлених перед учасниками тренування.

Тренування проводяться на навчально-матеріальній базі, що включає територію та будівлю закладу, захисні споруди, а також підготовлені навчальні місця.

Керівник тренування (керівник навчального закладу) несе повну відповідальність за підготовку, організацію і якість його проведення.

Підготовка такого тренування здійснюється особисто керівником підприємства, установи, організації, навчального закладу на підставі виданого ним не пізніше ніж за півтора місяці наказу.

До участі в тренуванні залучаються усі працівники навчального закладу, підприємства, установи, організації. Залучення учнів та дітей до відпрацювання навчальних питань проводиться у найбільш зручний для навчального закладу час.

Навчально-методичними центрами цивільного захисту та безпеки життєдіяльності (далі - НМЦ ЦЗ та БЖД) здійснюється методичний супровід з практичної підготовки у загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладах, що проводять об'єктові тренування з питань цивільного захисту, який передбачає:

- консультаційну допомогу керівникам та особам, які очолюють штаби керівництва об'єктових тренувань;
- надання рекомендацій з питань організації, планування та здійснення заходів цивільного захисту;
- розроблення і розповсюдження методичних рекомендацій з проведення об'єктових тренувань.

З метою забезпечення якісної підготовки та проведення тренування майстрами виробничого навчання та завідувачами навчально-консультаційними пунктами НМЦ ЦЗ та БЖД проводяться:

1. Інструктивно-методичні заняття з керівництвом тренування, які передбачають:

- 1.1. проведення аналізу плану реагування на НС та визначення вихідних даних об'єктового тренування;
- 1.2. відпрацювання на робочих місцях персоналом штабу керівництва плану проведення тренування;
- 1.3. показ методики підготовки натурних ділянок, рубежів, місць з відтворення обстановки та роботи штабу керівництва під час відпрацювання практичних заходів за тренуванням;
- 1.4. надання рекомендацій стосовно підготовки матеріалів для розбору тренування.
- 1.5. Індивідуальні консультації з відпрацювання документів тренування.

2. Цільові інструктажі з питань (тематика проведення цільового інструктажу залежить від теми тренування та плану реагування):

- 2.1. підготовки ділянок з імітацією руйнувань, пожеж, вибухів, зон затоплення і зараження, задимлення, аварій на трубопроводах і ємностях, тощо;
- 2.2. розміщення основних знаків та покажчиків, що використовуються для імітації на навчальних місцях з відпрацювання практичних заходів;
- 2.3. порядку здійснення контролю за діями тих, хто навчається;
- 2.4. дотримання загальних заходів безпеки на тренуванні.

Дані інструктажі проводяться з керівниками на навчальних місцях з практичного відпрацювання заходів і робіт.

ДСНС України та її територіальними органами здійснюється методичне керівництво і контроль за періодичністю проведення об'єктових тренувань з питань цивільного захисту та ведеться їх облік.

Об'єктове тренування з питань цивільного захисту в загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладах проводиться без порушення навчального процесу. Тренування передбачають підготовчий період, періоди проведення тренування та розбір його результатів.

Підготовчий період об'єктового тренування

Успіх проведення тренування великою мірою залежить від його завчасного задуму (визначення теми і мети тренування, чіткого керівництва та правильного визначення складу учасників) та підготовки.

На основі аналізу проведення попередніх тренувань та ймовірних загроз, моделювання можливих надзвичайних ситуацій характерних для даного регіону, можливостей навчального закладу, керівник визначає тему і мету тренування.

План проведення об'єктового тренування вищого навчального закладу, підприємств, установ та організацій з чисельністю менше 50 осіб погоджується з місцевим (районним) органом з надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення та затверджується керівником навчального закладу, підприємства, установи, організації.

План проведення «Дня цивільного захисту» погоджується з територіальним органом управління освітою та затверджуються керівником навчального закладу.

Підготовка учасників тренування здійснюється з урахуванням характеру діяльності, особливостей територіального розміщення, метеорологічних і сейсмологічних умов, кваліфікації учасників, стану цивільного захисту у навчальному закладі. На цьому етапі також проводиться підготовка навчальних місць, засобів імітації, перевірка об'єктової системи оповіщення.

Підготовка та проведення об'єктового тренування здійснюється особисто керівником навчального закладу на підставі виданого ним наказу. До участі у тренуванні залучаються усі працівники навчального закладу.

Залучення учнів до відпрацювання навчальних питань, які потребують їх участі (заповнення захисної споруди, евакуація, тощо) проводиться у найбільш зручний для навчального закладу час.

Об'єктові тренування з цивільного захисту у навчальних закладах проводяться без припинення навчально-виховного процесу, в ході якого практично відпрацьовуються, перевіряються та оцінюються дії персоналу у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій.

Для підготовки тренування та контролю за діями тих, хто навчається, призначається штаб керівництва тренуванням:

- начальник штабу (заступник або посадова особа, яка виконує обов'язки керівника на час його відсутності);
- заступник начальника штабу (вчитель предмету «Захист Вітчизни»);
- помічник начальника штабу (вчитель фізики, хімії, біології, інженер з охорони праці);
- помічник начальника штабу (відповідальна особа з імітації) (вчитель трудового навчання).

Варіанти штатних посад закладу залежать від вибраної теми та змодельованої ситуації.

Підготовчий період об'єктового тренування включає:

- проходження керівником навчального закладу відповідного навчання у навчально-методичному центрі цивільного захисту та безпеки життєдіяльності, у тому числі з питань пожежної безпеки;
- проходження керівником штабу керівництва відповідного навчання у навчально-методичному центрі цивільного захисту та безпеки життєдіяльності;
- проходження педагогічними та іншими працівниками навчального закладу навчання за програмами загальної підготовки;
- проведення комісією навчального закладу, яку очолює сам керівник і до складу якої включається представник відповідного територіального органу ДСНС України, попереднього контролю знань і умінь тих, хто навчається за програмою загальної підготовки;
- інформування керівником навчального закладу напередодні проведення тренування сусідніх суб'єктів господарювання про відповідні заходи;
- відпрацювання та розробка розпорядчих і плануючих документів:

1) наказ керівника навчального закладу „Про підготовку та проведення тренування з питань цивільного захисту”;

2) план проведення тренування;

3) план імітації (за необхідністю);

4) проект наказу „Про стан готовності навчального закладу до вирішення завдань цивільного захисту”;

5) проект звіту про організацію проведення об'єктового тренування з питань цивільного захисту.

Підготовка до тренування здійснюється на підставі НАКАЗУ керівника навчального закладу „Про підготовку та проведення тренування з питань цивільного захисту (Додаток 1), який видається керівником закладу не пізніше, ніж за 45 днів до його проведення. З моменту видання та доведення до

виконавців вимог цього наказу, розпочинається безпосереднє планування його заходів.

Відповідно до вимог наказу розробляється ПЛАН проведення тренування (Додаток 2), який затверджується керівником навчального закладу і погоджується з територіальним органом управління освітою.

План проведення є основним документом, який визначає хід тренування, послідовність відпрацювання навчальних питань, розробляється текстуально з такими додатками: план об'єкта з графічним показом навчальних місць, переліком засобів імітації. План імітації може відпрацьовуватися окремо.

Кількість та зміст етапів визначається керівником тренування з таким розрахунком, щоб розкривалася тема та досягалася мета тренування у відведений для його проведення час. Як правило тренування проводиться у 2 етапи.

Період проведення об'єктового тренування

I. На першому етапі тренування, при загрозі виникнення надзвичайних ситуацій в режимі підвищеної готовності відпрацьовуються наступні навчальні питання:

- 1) оповіщення та збір керівного складу, збір та уточнення даних обстановки, що склалася, їх оцінка та аналіз;
- 2) уточнення Плану реагування на надзвичайні ситуації та завдання керівного складу;
- 3) перевірка готовності до дій за призначенням формувань цивільного захисту.

При цьому особливу увагу керівництво тренування має приділяти питанням функціонування основної та дублюючої об'єктової системи оповіщення, організації проведення практичних заходів, наявності засобів індивідуального захисту, готовності захисних споруд (протирадіаційне укриття, підвальне приміщення, тощо) до укриття учасників навчально-виховного процесу.

II. На другому етапі в залежності від змодельованої обстановки (дії в режимі надзвичайної ситуації) відпрацьовуються навчальні питання:

- 1) оповіщення учасників навчально-виховного процесу про проведення (за необхідністю, при наявності часу та можливостей):
  - а) герметизації приміщень або переміщення учасників навчально-виховного процесу в безпечний район;
- 2) дії учасників тренування за сигналом «Увага всім!» Екстрена евакуація» (дії при виникненні НС, пожежі);
- 3) контроль кількості евакуйованих та доповідь органам управління освітою про прийняті рішення та проведені заходи;
- 4) уточнення списків на евакуацію працівників навчального закладу, документації евакуаційної комісії (відповідальної особи за евакуацію);
- 5) проведення тренування з пожежною дружиною.

Змодельовані на цьому етапі навчальні ситуації (ввідні) (Додаток 5), повинні за своїм змістом відрізнятися одна від одної, щоб дати можливість набутти практичних навиків в прийнятті рішень керівним складом закладу.

Особливу увагу на цьому етапі керівництво тренування має приділяти діям: формувань цивільного захисту, учнів навчального закладу, класних керівників, вчителів, які проводять уроки.

Відпрацювання навчальних питань, які потребують участі учнів (заповнення захисної споруди, евакуація, тощо) проводиться, як правило під час великої перерви або в найбільш зручний для навчального закладу час.

Практичні заходи тренування проводяться з імітацією дій у надзвичайних ситуаціях та при виникненні пожеж. Імітація даних заходів залежить від навчальних цілей, особливостей навчального закладу, характеру місцевості і наявності імітаційних засобів. Окремі елементи імітації доповнюються відповідними знаками, вказівниками, прапорцями, пояснювальними написами.

Особи, які беруть участь у тренуванні зобов'язані дотримуватись вимог безпеки, правил експлуатації обладнання та вимог відповідних інструкцій.

Розбір об'єктового тренування

По завершенню тренування його керівник проводить розбір дій учасників тренування, визначає тих, хто краще діяв в ході тренування, вказує на виявлені недоліки та порядок їх усунення.

Розбір є заключною частиною тренування. Мета розбору полягає у визначенні міри виконання навчальних завдань, що ставились на тренування.

Під час розбору нагадується задум, тема, етапи, навчальні питання, склад учасників тренування, загальна обстановка.

Заступники керівника тренування, штаб керівництва тренуванням на основі постійного і всебічного вивчення роботи та дій учасників тренування готують матеріали для загального розбору у вигляді коротких висновків, пропозицій.

При проведенні розбору керівником тренування здійснюється аналіз дій тих, хто навчався з наведенням фактів і зауважень, здійснюється постановка завдань для усунення недоліків.

Розбір тренування може проводитись за напрямками:

- оповіщення та збір керівного складу;
- приведення формувань цивільного захисту в готовність до дій за призначенням;
- дії формувань цивільного захисту за планом тренування;
- екстрена евакуація учасників навчально-виховного процесу;
- робота об'єктової системи оповіщення, зв'язку та управління.

За результатами підсумків тренування видається наказ керівника навчального закладу «Про стан готовності закладу до вирішення завдань цивільного захисту» (Додаток 3).

У разі необхідності за результатами тренування можуть вноситися уточнення та зміни до Плану реагування на надзвичайні ситуації.

За підсумками об'єктового тренування з питань цивільного захисту про результати його проведення не пізніше 10 днів з часу його закінчення складається звіт про організацію проведення об'єктового тренування у закладі за встановленою формою (*Додаток 4*).

Звіт підписується керівником навчального закладу і подається до територіального органу управління освітою та територіального органу ДСНС України.

Тернопільська загальноосвітня школа №24 І-ІІІ ст.

НАКАЗ

„___” лютого 20__ року

м. Тернопіль

№ _____

Про підготовку та проведення тренування з питань цивільного захисту

Відповідно до вимог Кодексу цивільного захисту України від 02.10.2012 р., розпорядження керівника органу виконавчої влади (органу місцевого самоврядування) від «__» _____ 20__ р. № ____ та з метою досягнення злагодженості в роботі керівного складу, штабу керівництва тренуванням, формувань цивільного захисту при виконанні заходів реагування на надзвичайні ситуації, перевірки надійності об’єктової системи оповіщення, перевірки порядку екстреної евакуації учасників навчально-виховного процесу у випадку виникнення надзвичайних ситуацій:

НАКАЗУЮ :

1. 24 лютого 2016 року провести об’єктове тренування з питань цивільного захисту за темою «Дії керівного складу навчального закладу при загрозі виникнення надзвичайної ситуації. Дії учасників навчально-виховного процесу при проведенні екстреної евакуації».
2. Призначити штаб керівництва тренуванням для підготовки тренування та контролю за діями тих, хто навчається у складі:
начальник штабу (Каразія І.Ю, директор школи);
заступник (Яворська Г.О., заступник директора з навчальної роботи);
помічники (Ярмолик О.І., вчитель математики, Шимків А.Б. вчитель інформатики).
3. До участі у тренуванні залучити:
керівний склад закладу;
формування цивільного захисту: оповіщення та зв’язку, охорони громадського порядку, надання домедичної допомоги та гасіння пожеж;
учасників навчально-виховного процесу.
4. Керівнику штабу керівництва тренуванням до _____ 20__ р. забезпечити:
розробку документів з проведення тренування;
підготовку навчально-матеріальної бази, навчальних місць, засобів зв’язку, оповіщення та імітації.

5. Призначити комісію для попереднього контролю знань і умінь тих, хто навчається за програмою загальної підготовки у складі:

Голова комісії - керівник навчального закладу;

Члени комісії – представник територіального органу ДСНС України (за згодою):

- інженер з охорони праці;
- працівники закладу.

6. Інженеру з охорони праці (Чумак І.П.) з усіма учасниками навчально - виховного процесу задіяними на тренуванні провести цільовий інструктаж з дотримання вимог правил безпеки праці та пожежної безпеки.

7. Головному бухгалтеру Кравчук О.П. передбачити фінансові витрати, пов'язані з проведенням тренування, матеріального заохочення його учасників.

8. Готовність до проведення тренування з питань цивільного захисту _____ 20__р.

9. Наказ довести до керівного складу та штабу керівництва тренуванням.

10. Керівництво тренуванням та контроль за виконанням вимог даного наказу залишаю за собою.

Директор школи

І.Ю.Каразія

ПОГОДЖУЮ

Начальник управління освіти
і науки

О.П.Похиляк

„_____” березня 20_ р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ЗОШ № 24

І.Ю.Каразія

„_____” березня 20_ р.

**План
проведення об’єктового тренування з питань цивільного захисту**

Тема: «Дії керівного складу навчального закладу при загрозі виникнення надзвичайної ситуації. Дії учасників навчально-виховного процесу при проведенні екстреної евакуації».

Навчальна мета :

- досягнення злагодженості в роботі керівного складу, працівників закладу в цілому при виконанні заходів запобігання і реагування на надзвичайні ситуації;
- перевірка порядку екстреної евакуації учасників навчально-виховного процесу з приміщень будівлі у випадку виникнення надзвичайних ситуацій та їх тренування;

Основні завдання, які ставляться перед учасниками:

- перевірка реальності виконання заходів плану реагування на надзвичайні ситуації;
- перевірка стану захисної споруди та порядку її заповнення у випадку виникнення надзвичайних ситуацій;
- перевірка наявності засобів індивідуального захисту;
- перевірка надійності об’єктової системи зв’язку та оповіщення.

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ

(Етапи, навчальні питання, перелік документів, порядок залучення формувань цивільного захисту та учасників навчально-виховного процесу)

Перший етап: "Організація заходів цивільного захисту при загрозі виникнення надзвичайної ситуації" (режим підвищеної готовності)

З 8.00 до 8.45 _____ 20_р.

Навчальні питання:

1.Збір керівного складу, комісії з питань надзвичайних ситуацій, уточнення завдань.

(Схема оповіщення та зв'язку, список керівного складу)

2.Порядок виконання заходів плану реагування при загрозі виникнення:

- стихійного лиха (ураган);

- аварії на хімічно-небезпечних об'єктах з викидом (виливом) небезпечно-хімічних речовин;

- пожежі.

(План реагування на надзвичайні ситуації, відомості наявності засобів індивідуального захисту та матеріалів для герметизації приміщень).

3.Перевірка готовності формувань цивільного захисту.

(Списки формувань цивільного захисту, відомості укомплектованості майном та засобами індивідуального захисту).

Другий етап: "Проведення заходів ЦЗ при виникненні надзвичайної ситуації" (режим надзвичайної ситуації)

З 10.20 до 11.30 _____ 20_р.

Навчальні питання:

1. Дії керівного складу, відповідальних осіб, учасників навчально-виховного процесу:

а) за сигналом "Увага всім!" АВАРІЯ НА ХІМІЧНО – НЕБЕЗПЕЧНОМУ ОБ'ЄКТІ.

- проведення герметизації приміщень навчального закладу;

б) за сигналом «Увага всім!» ПОЖЕЖА на другому поверсі навчального закладу;

- проведення екстреної евакуації учасників навчально-виховного процесу.

(Схема оповіщення та зв'язку, мегафони, ручні дзвінки, класні журнали, список керівного складу, документи захисної споруди).

2. Проведення тренування:

- з пожежною дружиною – з правил користування підручними та первинними засобами пожежогасіння при гасінні осередків загорання.

ХІД ТРЕНУВАННЯ

Час проведення	Зміст навчальних питань	Обстановка на зазначений час та її імітація)	Порядок і зміст роботи керівника тренування, його заступників, помічників	Очікувані дії тих, хто навчається при відпрацюванні кожного навчального питання
Перший етап навчання з 8.00 до 8.45 “ ” квітня 20_р.				
з 8.00 до 8.15	1) Збір керівного складу, уточнення завдань	З території Західної Європи наближається ураган. Швидкість вітру досягає 25 м/с, наближення передбачається через 1-2 години	Керівник закладу дає розпорядження заступнику з навчально – виховної роботи, негайно оповістити і зібрати керівний склад та комісію з питань НС. Доводить їм обстановку, розпорядження про функціонування районної (міської) ланки територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ в режимі підвищеної готовності. Ставить завдання щодо захисту учасників навчально-виховного процесу від можливих наслідків стихійного лиха	Заступник з навчально – виховної роботи: викликає керівний склад (в тому числі формувань цивільного захисту), комісію з питань НС; перевіряє їх прибуття і доповідає керівнику закладу
з 8.15 до 8.30	2) Уточнення плану реагування на НС	Обстановка погіршується	Керівник навчального закладу заслуховує доповіді, пропозиції керівного складу, комісії з питань НС, дає вказівки та за потребою проводить засідання комісії з питань НС	Заступник з навчально – виховної роботи уточнює план реагування на НС за розділами та пунктами. Керівний склад: - усвідомлює та оцінює обстановку; - дає відповідні пропозиції; - готує розпорядження підлеглим.
з 8.30 до 8.45	Перевірка готовності відповідальних осіб	Ураган розповсюджується територією області	Із заступниками та відповідальними особами перевіряє наявність майна, приладів, засобів індивідуального захисту	Відповідальні особи готують своїх працівників до дій у НС, приводять майно, засоби індивідуального захисту в готовність без припинення навчального процесу

Час проведення	Зміст навчальних питань	Обстановка на зазначений час та її імітація)	Порядок і зміст роботи керівника тренування, його заступників, помічників	Очікувані дії тих, хто навчається при відпрацюванні кожного навчального питання
Другий етап навчання з 10.20 до 11.30 “ ” квітня 20_ р.				
з 10.20 до 10.40	Дії керівного складу, відповідальних осіб, учасників навчально-виховного процесу за сигналом “Увага всім!” АВАРІЯ НА ХІМІЧНО – НЕБЕЗПЕЧНОМУ ОБ’ЄКТІ	Фронт урагану оминув навчальний заклад, але спричинив аварію на ХНО – заклад попадає в зону можливого хімічного зараження. В 10.20 із управління освіти міста поступив сигнал “Увага всім!” АВАРІЯ НА ХІМІЧНО – НЕБЕЗПЕЧНОМУ ОБ’ЄКТІ	Використовуючи дублюючу систему оповіщення навчального закладу (мегафон, дзвінок, посильні) дає розпорядження: «Провести герметизацію приміщень будівлі підручними матеріалами» або Керівник навчального закладу вирішує питання з управлінням освіти щодо переміщення учасників навчально-виховного процесу в безпечний район	Відповідальні особи за оповіщення та зв’язок проводять оповіщення відповідно до схеми. Педагогічні працівники зупиняють навчально-виховний процес. Проводиться герметизація приміщень будівлі: вікон, дверей, вентиляційних отворів. Після узгодження місця безпечного району (будівлі, приміщення) та прибуття транспорту (пішим порядком) проводиться переміщення учасників навчально-виховного процесу.
з 10.40 до 11.00	Дії керівного складу, відповідальних осіб, учасників навчально-виховного процесу за	В 10.40 від вчителя фізики надійшла інформація про виникнення пожежі в кабінеті фізики на другому поверсі	Використовуючи основну систему оповіщення школи (електричний дзвінок – часті дзвінки, радіовузл) дає розпорядження: “Увага всім!” ПОЖЕЖА. Провести екстрену евакуацію Особисто та через заступників, штаб керівництва тренуванням здійснює контроль	Проводиться екстрена евакуація учасників навчально-виховного процесу за встановленими маршрутами у відповідності до схеми евакуації через основний та запасні виходи. Відповідальні особи за охорону громадського порядку забезпечують організовану екстрену евакуацію учасників навчально-виховного процесу та перевіряють приміщення загального

	сигналом “Увага всім!”. ПОЖЕЖА у приміщенні закладу		за виконанням розпорядження	користування, охороняють основні та запасні виходи, діє заборона на повернення людей у будівлі закладу
Час проведення	Зміст навчальних питань	Обстановка на зазначений час та її імітація)	Порядок і зміст роботи керівника тренування, його заступників, помічників	Очікувані дії тих, хто навчається при відпрацюванні кожного навчального питання
з 11.00 до 11.05	Контроль кількості евакуйованих та доповідь органам управління освітою про прийняті рішення та проведені заходи		Керівник тренування дає вказівку заступнику з навчально-виховної роботи перевірити кількість евакуйованих учасників навчально-виховного процесу Приймає доповідь заступника з навчально-виховної роботи про кількість евакуйованих Керівник тренування доповідає органу управління освітою про прийняті рішення та проведені заходи	Класні керівники, вчителі доповідають заступнику з навчально-виховної роботи про кількість евакуйованих
з 11.05 до 11.20	Проведення тренування пожежної дружини		Керівник тренування дає розпорядження на проведення тренування пожежної дружини	Керівник пожежної дружини на навчальному місці розпочинає тренування та коментує дії тих, хто навчається. Проводиться демонстрація гасіння осередку пожежі підручними та первинними засобами пожежогасіння.
З 11.20 до 11.30	Повернення учасників навчально-виховного процесу в будівлю закладу		Керівник тренування дає команду на переведення закладу в режим повсякденного функціонування та повернення учасників навчально-виховного процесу в будівлю закладу	Учасники навчально-виховного процесу повертаються в будівлю закладу

Час закінчення тренування 11.30, підведення підсумків тренування о 15.00 в актовому залі.

Начальник штабу керівництва тренуванням

І.Ю.Каразія

Тернопільська загальноосвітня школа №24

НАКАЗ

„___” квітня 20__ р.

м. Тернопіль

№ _____

Про стан готовності навчального закладу до вирішення завдань цивільного захисту

Відповідно до вимог наказу керівника навчального закладу _____ №__ від “___” _____ 20__ р. проведено об’єктове тренування з питань цивільного захисту на тему: Дії керівного складу навчального закладу при загрозі виникнення надзвичайної ситуації. Дії учасників навчально-виховного процесу при проведенні екстреної евакуації».

Навчальна мета щодо вдосконалення знань і практичних навичок керівного складу та відпрацювання практичних дій учасниками навчально-виховного процесу в основному досягнута.

У тренуванні брали участь: керівний склад закладу, комісія з питань НС, формування цивільного захисту: організації зв’язку і оповіщення, охорони громадського порядку, домедичної допомоги, пожежної дружини, інші працівники.

Оповіщення та збір керівного складу проведені своєчасно. Навчальний заклад забезпечений необхідним майном, засобами індивідуального захисту.

Керівний склад, комісія з питань НС та відповідальні особи показали задовільну підготовку та вміння діяти в умовах ймовірних надзвичайних ситуацій.

В кращу сторону відмічаються дії відповідальних осіб за оповіщення та зв’язок.

Недоліком являється те, що значна частина засобів індивідуального захисту у зв’язку із закінченим терміном придатності потребують заміни.

За підсумками проведення об’єктового тренування з питань цивільного захисту, -

НАКАЗУЮ:

1. На підставі аналізу проведених практичних заходів та протоколу комісії з питань НС вважати навчальний заклад готовим до вирішення завдань цивільного захисту.

2. Заступнику з навчально – виховної роботи:

в тижневий термін скласти план усунення недоліків виявлених в ході проведення тренування;

спланувати придбання засобів індивідуального захисту, тощо.

3. За ініціативу та умілі дії в ході тренування:

а) нагородити грамотою :

- інженера з охорони праці Чумак І.П.

б) нагородити грамотою:

- відповідальну особу за організацію оповіщення та зв’язок Колос О.І.

4. Контроль за виконанням даного наказу залишаю за собою.

Директор школи

І.Ю.Каразія

ЗВІТ
про організацію проведення об'єктового тренування з питань
цивільного захисту у Тернопільській ЗОШ №24

за темою: „Дії керівного складу школи при загрозі виникнення надзвичайної ситуації. Дії учасників навчально-виховного процесу під час екстреної евакуації з приміщення школи”

Тривалість тренування – 4 год.

Керівник тренування - директор школи Каразія І.Ю.

До тренування залучались:

- керівний склад - 10 осіб;
- комісія з питань надзвичайних ситуацій - 5 осіб;
- евакуаційна комісія (відповідальна особа за евакуацію) - 3 особи;
- відповідальні особи за напрямками - 20 осіб;
- пожежна дружина - 4 особи;
- інші працівники - 740 осіб (в тому числі 650 дітей).

1. *Оцінка готовності навчального закладу на період проведення тренування до реалізації плану реагування на надзвичайні ситуації, у тому числі:*

- *якості відпрацювання плануючих документів для організації діяльності закладу з питань цивільного захисту - плануючі документи для організації діяльності закладу з питань цивільного захисту - відпрацьовані;*
- *стану утримання та підготовки до використання за призначенням захисних споруд цивільного захисту - захисна споруда – відсутня, для укриття може використовуватись пристосоване приміщення – підвал;*
- *заходів із завчасного накопичення і підтримання у готовності засобів радіаційного та хімічного захисту – засоби відсутні;*
- *стану підготовки керівного складу та штабу тренування, відповідальних осіб – керівний склад та штаб тренування - підготовлений;*
- *функціонування об'єктової системи оповіщення та організації порядку доведення до учасників навчально-виховного процесу інформації про загрозу виникнення або виникнення надзвичайної ситуації – об'єктова система оповіщення в робочому стані, порядок доведення інформації - відпрацьований;*
- *організації заходів щодо забезпечення пожежної та техногенної безпеки – заходи організовані та проводяться.*

2. *Повнота і якість відпрацювання плануючих документів з тренування, доцільність та реальність задуму тренування – плануючі документи з*

тренування відпрацьовані якісно і в повному обсязі, задум тренування відповідає реальним загрозам.

3. *Відповідність відтворення (імітації) навчальної обстановки характеру діяльності навчального закладу, відповідність ввідних даних щодо обсягу, ступеня деталізації, джерел та часу їх надходження з урахуванням реальних можливостей. Зміст ввідних даних щодо розвитку обстановки - імітація та ввідні відповідають характеру діяльності навчального закладу. Ввідними планомірно нарощувалась та ускладнювалась обстановка.*

4. *Оцінка дій керівного складу, штабу тренування:*

- інформація про загрозу виникнення та виникнення надзвичайної ситуації від управління освіти і науки отримана своєчасно;
- збір керівного складу, штабу тренування, комісії з питань надзвичайних ситуацій під час введення режиму підвищеної готовності проведено у встановлені планом реагування терміни;
- робота комісії з питань надзвичайних ситуацій організована у відповідності до плану реагування, вжито заходів щодо захисту учасників навчально-виховного процесу;
- проведено екстрену евакуацію учасників навчально-виховного процесу згідно плану евакуації;
- відповідальними працівниками здійснено заходи з локалізації та ліквідації надзвичайної ситуації, пожежі із залученням необхідних сил та засобів;
- взаємодія з органами управління освітою – організована;
- позначення обстановки здійснювалось відповідними покажчиками;
- керівництво тренування було присутнє на місцях проведення практичних заходів.

5. *Відпрацювання сигналів оповіщення цивільного захисту і дій учасників навчально-виховного процесу за ними - отримання сигналів від управління освіти здійснювалось через секретаря закладу. Учасники навчально-виховного процесу евакуювались відповідно до плану евакуації.*

6. *Перелік заходів виконаних з метою удосконалення складових системи цивільного захисту навчального закладу у період підготовки та проведення тренування з питань цивільного захисту:*

- проведений поточний ремонт підвального приміщення;
- закуплено мегафон для оповіщення;
- виготовлено ватно-марлеві пов'язки;
- проведено технічне обслуговування первинних засобів пожежогасіння.

7. Результати тренування обговорені на засіданні комісії з питань надзвичайних ситуацій навчального закладу (протокол № 3 від “_” квітня 20_ р. додається).

Керівник тренування

І.Ю.Каразія

Варіанти
ввідних для керівництва тренування:

- «Отримано інформацію про переведення районної (міської) ланки територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту в режим підвищеної готовності»;
- «Отримано інформацію про переведення районної (міської) ланки територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту в режим надзвичайної ситуації»;
- «Розлив ртуті у вестибюлі закладу»;
- «Розлив хлору (аміаку) на території хімічно-небезпечного об'єкту» (поряд із закладом);
- «Пожежа в приміщенні закладу»;
- «Аварія на атомній електростанції»;
- «Замінування навчального закладу» або «Виявлено підозрілий предмет»;
- «Сильний вітер (ураган, буревій)»;
- «Отримано інформацію про переведення районної (міської) ланки територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту в режим повсякденного функціонування»

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996).
2. Кодекс цивільного захисту України від 02 жовтня 2012 року №5403-VI 2013р.
3. Закон України «Про охорону дитинства від 26.04.2001 №2402-III».
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 р. № 778 «Про затвердження Положення про загальноосвітній навчальний заклад».
5. Постанова Кабінету міністрів України від 23.10.2013 р. № 819 «Про затвердження Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту».
6. Постанова Кабінету міністрів України від 26.06.2013р. № 444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях». Урядовий кур'єр від 10.07.2013р. №121.
7. Постанова Кабінету міністрів України від 09 січня 2014р. №11 «Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту».
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 9 січня 2014 року №11 "Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту".
9. Наказ МВС № 934 від 11.09.2014 р. «Про Затвердження Порядку організації та проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту».
10. Наказ МВС України «Про затвердження Типового положення про територіальні курси, навчально-методичні центри цивільного захисту та безпеки життєдіяльності» від 29.05.2014 № 523.
11. Наказ ДСНС України № 458 від 08.08.2014р. Про внесення змін до «Програми загальної підготовки працівників підприємств, установ та організацій до дій у надзвичайних ситуаціях».
12. ДСТУ 5058:2008. Навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях (Національний стандарт України).
13. А.І. Губський , "Цивільна оборона", Підручник для ВУЗ, Міністерство освіти, 1996р.